

Brüsszel, 2017.7.5.
COM(2017) 368 final

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

**a közös halászati politika végrehajtásának jelenlegi állásáról és a 2018. évi halászati
lehetőségekkel kapcsolatos konzultációkról**

{SWD(2017) 256 final}

1. BEVEZETÉS

Ez a közlemény beszámol a közös halászati politika (KHP) jelenlegi állásáról. Áttekintést ad a fenntartható halászat megvalósítása és különösen annak biztosítása terén elért haladásról, hogy a tengerek biológiai erőforrásainak kiaknázása révén helyreállítható és olyan szinten tartható legyen a halászott fajok állományainak szintje, amely biztosítja a maximális fenntartható hozamot, és ezzel hozzájárul az európai tengerek jó környezeti állapotának 2020-ig történő eléréséhez is¹. A közlemény foglalkozik az állományok állapotának változásával, az uniós flotta helyzetével, a kirakodási kötelezettség fokozatos bevezetésével és a decentralizáció terén elért eredményekkel². Emellett ismerteti a Bizottság 2018. évi halászati lehetőségekre vonatkozó javaslatainak alapelveit. A Bizottság felkéri a tagállamokat, a tanácsadó testületeket, a többi érdekeltet és a nyilvánosságot, hogy nyújtsanak be észrevételeket e szakpolitikai irányvonalakra vonatkozóan.

2. A FENNTARTHATÓ HALÁSZAT MEGVALÓSÍTÁSA TERÉN TÖRTÉNT ELŐRELÉPÉS

Az elmúlt néhány évben jelentős előrelépés történt a közös halászati politika 2013-as reformjának végrehajtása terén.

- **A maximális fenntartható hozamra vonatkozó célkitűzés megvalósítása** A Halászati Tudományos, Műszaki és Gazdasági Bizottság (HTMGB) legutóbbi, 2015-ös adatokon³ nyugvó értékelése szerint az Atlanti-óceán északkeleti részén értékelt 66 állományból 39-et a maximális fenntartható hozam tiszteletben tartásával halásznak (ez 59 % az előző évi 52 %-hoz képest). A halászati mortalitás mediánja 1,0 körül stabilizálódott. 2017-ben a maximális fenntartható hozamra vonatkozó szakvéleménnyel összhangban megállapított teljes kifogható mennyiségek száma 44-re nőtt, ami az Atlanti-óceán északkeleti részén ejtett összes fogás 61 %-át fedi le.
- **Az állományok helyreállítása** Az Atlanti-óceán északkeleti részén az állományok átlagos biomasszája 2003 és 2015 között 35 %-kal nőtt.
- **Az általános gazdasági teljesítmény javítása** Az uniós flotta 2014-ben rekordnak számító 770 millió euró nettó nyereséget könyvelt el, ami 50 %-os növekedést jelent a 2013. évi 500 millió eurós összeghez képest.
- **A halászati kapacitás és a halászati lehetőségek egyensúlyának javulása** Az utóbbi években az EU teljes flottájára nézve javult az egyensúly halászati kapacitás és halászati lehetőségek között. 2007 és 2015 között az uniós halászflootta kapacitása fokozatosan csökkent: a haláshajók száma 6 %-kal, a motorteljesítmény 14 %-kal, az ürtartalom pedig 24 %-kal esett vissza.
- **Többéves tervek kidolgozása a megreformált közös halászati politikával összhangban** A balti-tengeri terv tavalyi elfogadását követően a Bizottság

¹ 2008/56/EK irányelv, HL L 164., 2008.6.25., 19. o.

² A kirakodási kötelezettség végrehajtásáról, valamint a halászati kapacitás és a halászati lehetőségek közötti egyensúlyról szóló, a 2013. december 11-i 1380/2013/EU rendelet (HL L 354., 2013.12.28.) 15. cikkének (14) bekezdésében és 22. cikkének (4) bekezdésében előírt éves bizottsági jelentéseket az e közleményt kísérő szolgálati munkadokumentum tartalmazza.
2017-04_STECF 17-04: *Monitoring the performance of the Common Fisheries Policy* (A közös halászati politika teljesítményének nyomon követése), Ispra, Olaszország, 2017. március 27–31.

többéves terveket javasolt az Északi-tengeren élő tengerfenéki halállományok⁴ és az adriai-tengeri kisméretű nyílt vízi fajok⁵ kezelésére vonatkozóan.

- **Decentralizált irányítás** A közös halászati politika irányítása egyértelműen elmozdult a decentralizáció felé, ideértve a regionális megközelítés alkalmazásával elfogadott többéves terveket és felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat is.
- **A Földközi-tengerre és a Fekete-tengerre vonatkozó kötelezettségvállalások** Jelentős politikai megállapodás született a környezeti, gazdasági és társadalmi fenntarthatóság megvalósításáról – a Földközi-tengeren a Medfish4Ever miniszteri nyilatkozat⁶, a Fekete-tengeren pedig a bukaresti nyilatkozat⁷ formájában.

Ennek ellenére további erőfeszítéseket kell tenni, különösen a Földközi-tenger térségében tapasztalható túlhalászás magas szintjének csökkentése, az Atlanti-óceán északkeleti részén a maximális fenntartható hozamot biztosító szint felett kiaknázott egyes állományok számának csökkentése, valamint a kirakodási kötelezettség végrehajtása érdekében.

2.1. A maximális fenntartható hozamra vonatkozó célkitűzés megvalósítása terén elért eredmények

További előrelépés történt a maximális fenntartható hozamot biztosító szinttel összeegyeztethető halászat érdekében⁸. A maximális fenntartható hozamot biztosító szint feletti halászat aránya az összes TAC-régióban jelentős mértékben csökkent. A halászati kiaknázás mértéke 2015-ben a maximális fenntartható hozamot biztosító szint 99%-án állt (míg 2003-ban 158%, 2008-ben 129% volt). Összességében a túlhalászás mindenhol drasztikusan csökkent (kivéve a Földközi-tenger és a Fekete-tenger medencéjét).

A részletes bontást az alábbiakban ismertetjük.

A part menti államokkal folytatott konzultáció tárgyát képező állományok esetében a makrélára vonatkozó teljes kifogható mennyiség 2016-ban 14%-kal nőtt. Az érintett felek (az EU, Norvégia és a Feröer szigetek) között a hosszú távú gazdálkodási stratégiával kapcsolatban létrejött megállapodás következményeként az összes halászati fél számára alig több mint 1 millió tonna halászati lehetőség állt rendelkezésre. A teljesítmény értékelésére idén kerül sor. A kék puhatókehalra vonatkozó teljes kifogható mennyiséget a maximális fenntartható hozamot biztosító szinttel összhangban határozták meg, és az jelentősen, 1,3 millió tonnára emelkedett. A part menti államok a kék puhatókehalra vonatkozóan új stratégiát fogadtak el a maximális fenntartható hozamot biztosító szint tiszteletben tartásával. Az atlanti-skandináv hering tekintetében valamennyi fél egyetértett azzal, hogy a teljes kifogható mennyiség (az 1999 óta érvényben lévő stratégiával összhangban) ne érje el a maximális fenntartható hozamot

⁴ COM(2016) 0493 final – 2016/0238 (COD).

⁵ COM(2017) 097 final – 2017/043 (COD).

⁶ <https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/2017-03-30-declaration-malta.pdf>

⁷ A Földközi-tengeri Általános Halászati Bizottság (GFCM) 2016 októberében magas szintű találkozót szervezett a fekete-tengeri halászat irányításáról. A konferencián elfogadták a bukaresti nyilatkozatot, amely hangsúlyozza, hogy a fekete-tengeri halászati kérdések kezelése érdekében közös és együttműködésen alapuló megközelítésre van szükség a parti államok között.

⁸ 2017-04_STECF 17-04.

biztosító szintet. Ez lehetővé tette, hogy az Atlanti-óceán északkeleti részére vonatkozó teljes kifogható mennyiség jelentősen, közel 650 000 tonnára emelkedjen.

A **Balti-tengeren** a 2017. évi teljes kifogható mennyiségek a többéves tervnek megfelelően alakultak⁹. A heringre és a sima lepényhalra vonatkozó teljes kifogható mennyiségek megfelelnek a maximális fenntartható hozamot biztosító szintnek. A spratt és a lazac teljes kifogható mennyisége a maximális fenntartható hozamot biztosító szint alatt maradt. A nyugati tőkehalállomány komoly aggodalomra ad okot, ezért a teljes kifogható mennyiséget 2017 tekintetében 56 %-kal csökkentették. Emellett további kísérő intézkedésekre került sor az állomány helyreállításának elősegítése érdekében. Az elővigyázatossági megközelítés alkalmazásában csökkent a teljes kifogható mennyiség a keleti tőkehalállomány és a finn-öbölbeli lazacállomány esetében (25, illetve 20 %-kal), valamint a rigai-öbölbeli heringállomány tekintetében (11%-kal). A fő tengermedencében élő lazac teljes kifogható mennyisége az utóbbi években változatlanul a maximális fenntartható hozamot biztosító szinten alakul. A be nem jelentett fogások csökkenésével és a folyókra vonatkozó nemzeti intézkedésekkel együtt ez is hozzájárult az ívni visszatérő lazacok számának emelkedéséhez.

Az **északi-tengeri** állományok folyamatosan erősödnek, a kirakodott fogások 59 %-a fenntartható módon kezelt állományokból származik. A maximális fenntartható hozamot biztosító szint figyelembevételével a közönséges nyelvhalra vonatkozó teljes kifogható mennyiség 21 %-kal, a norvég homárira vonatkozó pedig 46 %-kal nőtt. A fekete tőkehal halászata a maximális fenntartható hozamot biztosító szint alatt marad, e faj teljes kifogható mennyisége 53%-kal emelkedett. A maximális fenntartható hozamra vonatkozó ajánlásokkal összhangban a foltos tőkehalból kifogható mennyiség 45 %-kal alacsonyabb. Az elmúlt néhány év jó szaporulatának köszönhetően azonban az állomány várhatóan erősödni fog. A közönséges tőkehal és a vékonybajszú tőkehal kiaknázása valamivel a maximális fenntartható hozamot biztosító szint felett alakul, de megfelel a szaporodóképes állomány legkisebb biomasszájára vonatkozó referenciapontnak. A sima lepényhal és a közönséges nyelvhal halászata a maximális fenntartható hozamot biztosító szint alatt marad.

Az **észak-nyugati vizeken** az északi szürketőkehal-állomány egyre növekszik, és a teljes kifogható mennyiség 10%-kal nőtt a maximális fenntartható hozamnak megfelelően. Ez az állomány terjeszkedik az Északi-tengeren. A Kelta-tenger és az Ír-tenger heringállománya a biztonságos biológiai határokon belül van, de a teljes kifogható mennyiség az állományok alakulásának megfelelően 6%-os, illetve 10%-os csökkentésen esett át. A VII alterületen a norvég homárira vonatkozó teljes kifogható mennyiség 9%-kal nőtt, a Porcupine-pad térségében érte el a legnagyobb, 68%-os növekedést. A La Manche csatorna keleti részén a közönséges nyelvhalra vonatkozó teljes kifogható mennyiség 16%-kal csökkent a HTMGB által jóváhagyott ágazati gazdálkodási megközelítéssel összhangban; és további védelmi intézkedéseket állapítottak meg ezen állomány tekintetében. A nyugati fattyúmakrélára vonatkozó teljes kifogható mennyiség 23%-kal csökkent.

A Skóciától nyugatra fekvő területeken a kirakodott fogások 63%-a fenntartható módon kezelt állományból származik. Az Ír-tengeren ez az arány 55%. Az Ír-tengeren továbbra

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1139 rendelete (2016. július 6.) a közönséges tőkehal, a hering és a spratt balti-tengeri állományaira és a halászatokra vonatkozó többéves terv létrehozásáról, a 2187/2005/EK tanácsi rendelet módosításáról és az 1098/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 191., 2016.7.15., 1. o.).

is jelentős kihívást jelent, hogy a közönséges tőkehal és a sávós tőkehal állományai erősen zsugorodnak. A közönséges tőkehal halászati mortalitása tiszteletben tartja a maximális hozamot biztosító szintet. A sávós tőkehal halászata mostanra jóval az F_{MSY} -érték alatt marad, de az állomány még nem kezdett el helyreállni.

A Kelta-tengeren a kirakodott fogások 37%-át ejtették fenntartható keretek között. A közönséges tőkehal, a foltos tőkehal és a sávós tőkehal vegyes halászata továbbra is kihívást jelent a halászati lehetőségek meghatározásakor. A sávós tőkehalra és a foltos tőkehalra vonatkozó teljes kifogható mennyiségek 21, illetve 7%-ot emelkedtek, a tőkehalra vonatkozó kifogható mennyiség viszont 38%-kal csökkent. A sávós tőkehal kiaknázása a maximális fenntartható hozamot biztosító szint alatt marad, a foltos tőkehalé viszont meghaladta azt, bár az állomány még a szaporodóképes állomány legkisebb biomasszájára vonatkozó referenciapont felett van. A kelta-tengeri tőkehalállomány kimerült, és halászata meghaladja a maximális fenntartható hozamot biztosító szintet. Itt az a nehézség, hogy a tőkehalat többféle vegyes halászat során is kifogják, és a tőkehalra irányuló nagyobb szelektivitás más célfajok fogásainak csökkenését is eredményezi.

Az Ibériai-tengeren és a Vizcayai-öbölben a teljes kirakodott mennyiség 68%-a fenntartható módon kezelt állományokból származik. Az ördögghalra vonatkozó teljes kifogható mennyiség 54%-kal nőtt a maximális fenntartható hozamra vonatkozó szakvéleményével összhangban. A Vizcayai-öbölben élő közönséges nyelvhal tekintetében az utóbbi néhány évben ágazati gazdálkodási megközelítést alkalmaztak, amelyet a HTMGB fenntarthatónak ítélt. Ennek a kezdeményezésnek köszönhetően a teljes kifogható mennyiség 2017-ben változatlan marad. A rombuszhal (a Vizcayai-öböl és a nyugati vizek) tekintetében a Nemzetközi Tengerkutatási Tanács (ICES) első alkalommal készített szakvéleményt a maximális fenntartható hozamnak megfelelő halászat mértékéről, és ennek következtében a teljes kifogható mennyiséget negyedével csökkentették. A déli szürketőkehal-állomány teljes kifogható mennyisége kismértékben csökkent, de az állomány halászata továbbra is a maximális fenntartható hozamnak megfelelő szinten zajlik. A szardella halászata a Vizcayai-öbölben fenntartható, a fattyúmakréla pedig a biztonságos biológiai határértékeken belül mozog a IX alterületen. E faj teljes kifogható mennyisége 7 %-kal emelkedett.

A **mélytengeri halállományokra** vonatkozó halászati lehetőségek az összes uniós kirakodás kevesebb mint 1%-át adják. Ezeket kétéves időszakokra határozzák meg, ezért a teljes kifogható mennyiségek 2017-re és 2018-ra vonatkoznak. Az északnyugati vizeken a gránátoshal tekintetében megállapított teljes kifogható mennyiség összhangban van az F_{MSY} -értékkel. Minden egyéb állomány kapcsán hiányosak az adatok vagy az értékelések. Néhány továbbra is komoly aggodalomra ad okot gyenge megújulása miatt.

A **Földközi-tengeren és a Fekete-tengeren** még mindig kihívást jelent a fenntarthatóság felé való elmozdulás az alábbi okok miatt:

- sok a kisüzemi flotta, amelyek esetében elégtelen a fogások (kirakodás és visszadobás) ellenőrzése, a szabályok érvényesítése, a halászat nyomon követése és jelentése;
- a halászat egyszerre több fajra irányul;
- a halállományokat a tagállamok és a nem tagállamok közösen aknázzák ki, ami nagyobb kihívást jelent a közös halászati politika céljainak betartása szempontjából; valamint
- az évente értékelt halállományok száma (mintegy 35) vélhetően nagyon alacsony.

A Földközi-tengeren a túlhalászás általában két-háromszorosa annak, ami fenntartható volna¹⁰. Ha volt is némi javulás a közelmúltban, számos állomány helyzete továbbra is ismeretlen. A szürke tőkehal, a vörösmárna¹¹, a kis horgászhal és a kék puhatőkehal állományai esetében például a halászati mortalitás több mint hatszor nagyobb a fenntarthatónál. A Bizottság már dolgozik a valamennyi szóban forgó állományt érintő adatgyűjtés fejlesztésén, és kikérte a HTMGB szakvéleményét újabb állományok vonatkozásában¹².

Néhány földközi-tengeri halállomány esetében a lehalászás összhangban áll a maximális fenntartható hozam biztosításával, és a flották viselkedése javul, különösen a kirakodás terén (a rózsás garnéla és a vörösmárna a Tirrén-tenger déli és középső részén).

Mindezek alapján a közös halászati politika azon célkitűzésének elérése érdekében, hogy 2020-ra valamennyi állomány halászata megfeleljen az F_{MSY} értéknek, további erőfeszítésekre lesz szükség. Többek között együtt kell működni az EU nemzetközi partnereivel a Földközi-tengeri Általános Halászati Bizottság keretében, fokozni kell a nemzeti gazdálkodási terveknek a közös halászati politika célkitűzéseinek megfelelő átalakítására irányuló erőfeszítéseket, és magasra kell tenni a mércét a többéves gazdálkodási tervek következő generációjának összeállításakor. További munkára van szükség még a következő területeken:

- a tengeri medencéken belüli együttműködés fokozása – például az Oroszlán-öbölben;
- ambiciózus átmeneti védelmi intézkedések elfogadása az erősen túlhalászott állományok tekintetében;
- tovább kell vinni és végre kell hajtani a 2017 márciusában Máltán elfogadott, az adatgyűjtésről, a tudományos értékelésről, az ökoszisztéma-alapú halászati gazdálkodásról, a jogellenes, be nem jelentett és szabályozatlan halászat elleni küzdelemről, a fenntartható kisüzemi halászatról és a Földközi-tengeren való koordinációról szóló MedFish4Ever miniszteri nyilatkozatban szereplő célkitűzéseket;
- ugyanígy végre kell hajtani a Fekete-tengeren a 2016. októberi bukaresti nyilatkozatot a súlyos problémák – többek között az IUU-halászat – kezelésére.

Az Atlanti Tonhal Védelmére Létrehozott Nemzetközi Bizottság (ICCAT)¹³ keretében elfogadták az Atlanti-óceán keleti részén és a Földközi-tengerben élő kékúszójú tonhalra 2017-ben vonatkozó teljes kifogható mennyiséget. A teljes kifogható mennyiség a rendelkezésre álló legjobb tudományos információkat tükrözte, amelyek az állományra vonatkozó 2014. évi szakvélemény felülvizsgálatából származnak. Az eddig tapasztalt – valószínűleg – legnagyobb biomassa lehetővé tette a teljes kifogható mennyiség 2016-hoz képesti 25%-os növelését.

¹⁰ További részleteket a személyzeti munkadokumentum tartalmaz.

¹¹ Kivéve a Tirrén-tenger déli és középső részén élő vörösmárnát.

¹² (HTMGB) – Földközi-tengeri vizsgálatok 2016, 2. rész (STECF-17-06).

¹³ 14-04. számú ICCAT-ajánlás az Atlanti-óceán keleti részén és a Földközi-tengeren a kékúszójú tonhalra alkalmazandó többéves helyreállítási terv létrehozásáról szóló 13-07. sz. ajánlás módosításáról, amelyet az Atlanti-óceán keleti részén és a Földközi-tengerben élő kékúszójú tonhal-állományra vonatkozó többéves helyreállítási tervről, valamint a 302/2009/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. szeptember 14-i (EU) 2016/1627 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 252., 2016.9.16., 1. o.) ültetett át az uniós jogba.

2016 novemberében az ICCAT elfogadott egy 2017-től hatályos, a kardhalra vonatkozó többéves helyreállítási tervet tartalmazó ajánlást is, amelynek célja, hogy 2031-re a kardhalállomány legalább 60% valószínűséggel elérje a maximális fenntartható hozamnak megfelelő biomasszát. A terv 2017-re 10 500 tonna teljes kifogható mennyiséget állapított meg. Ez jelentős fejlemény, mivel a kardhal a Földközi-tenger leginkább túlhalászott állományai közé tartozik.

A nagy rombuszhal fekete-tengeri halászata tekintetében a Földközi-tengeri Általános Halászati Bizottság szerződő felei és együttműködő nem szerződő felei kötelezettséget vállaltak arra, hogy 2018-tól fogva nem haladják meg a 2013–2015 tekintetében kiosztott halászati lehetőségek szintjét¹⁴. A kvótarendszert nem alkalmazó országok nem haladják meg a 2013–2015-ben ejtett fogások mennyiségét vagy az akkor alkalmazott halászati erőkifejtés szintjét.

2.2. Biomassza-tendenciák

Mind az ICES, mind a HTMGB ad tájékoztatást a szaporodóképes állományok biomasszájának alakulásáról az Atlanti-óceán északkeleti részén, emellett a HTMGB a Földközi-tenger tekintetében is. Az elemzés azt mutatja, hogy az átlagos biomassza az Atlanti-óceán északkeleti részén 2015-ben 35%-kal nagyobb volt, mint 2003-ban. Kevésbé markáns erősödés figyelhető meg a kevésbé ismert állományok esetében. Ezzel szemben a Földközi-tengeren az átlagos biomassza 20%-kal csökkent 2003 és 2014 között.

Az Atlanti-óceán északkeleti részén növekszik a biztonságos biológiai határértékeken belüli állományok százalékos aránya is. 2015-ben az állományok 68%-a volt biztonságos biológiai határértékeken belülinek tekinthető. Ez csaknem kétszerese a 2003-ban megfigyelt csupán 35%-nak.

2.3. Az uniós flotta gazdasági teljesítménye

A HTMGB által készített legutóbbi éves gazdasági jelentés megerősíti, hogy az uniós flotta gazdasági teljesítménye az elmúlt években jelentősen javult. A 2015-re vonatkozó előzetes adatok folyamatos javulást mutatnak, és 2016-ra és 2017-re is derülátók a gazdasági előrejelzések. Az uniós flotta bruttó hozzáadott értéke, azaz a halászati ágazatnak a gazdasághoz való hozzájárulása a bérek és a bruttó nyereség révén 2014-ben 3,7 milliárd eurót tett ki. Ez az előző évekhez képest jelentős növekedést jelent. Az elmúlt években az átlagfizetés is emelkedett az uniós flottában, míg a teljes foglalkoztatás továbbra is csökken.

Összességében úgy tűnik, hogy a teljesítmény javulása egyfelől a bevételek növekedésének, másfelől a halászati költségek csökkenésének vagy változatlanságának tudható be. A költségek alakulásában meghatározó volt a viszonylag alacsony üzemanyagár és az üzemanyag-fogyasztás illetve az üzemanyag-felhasználás intenzitásának csökkenése, hiszen sok uniós flotta működik egyre hatékonyabban. Az általános gazdasági fejlődés ellenére a teljesítmény régióként, tagállamonként és halászonként jelentősen eltér. Az északi-tengeri és az északkelet-atlanti flották

¹⁴ A GFCM 40/2016/6. számú ajánlása a nagy rombuszhal fekete-tengeri halászatát érintő tudományos megfigyelésről, állománygazdálkodásról és ellenőrzési intézkedésekről (GSA 29).

általában jobban teljesítenek, mint a földközi-tengeri és a fekete-tengeri flották. A közelmúlt tanulmányai és tudományos publikációi¹⁵ azt mutatják, hogy az uniós flotta jelentősen javíthatná gazdasági teljesítményét, ha az összes kiaknázott állomány biomasszája helyreállna a maximális fenntartható hozam szintjére. Azt is jelzik, hogy minél hamarabb csökken a halászati mortalitás az F_{MSY} értékére, annál hamarabb következik be az uniós flotta nyereségének növekedése¹⁶.

2.4. Decentralizáció

Az új közös halászati politika támogatja a halászati gazdálkodás decentralizálását többéves regionális tervekre és regionális alapon kialakított felhatalmazáson alapuló jogi aktusokra támaszkodva.

2.4.1. Többéves tervek

A többéves tervek az új közös halászati politikai célok elérésének egyik fő eszközét jelentik. A többéves tervek egyebek mellett tartalmazzák a maximális fenntartható hozam szintjén történő halászat célját és e cél elérésének határidejét, meghatározzák a kirakodási kötelezettség végrehajtására vonatkozó intézkedéseket, valamint szükség esetén a korrekciós intézkedések biztosítékait.

A folyamat fontos állomása volt a balti-tengeri halászatra vonatkozó többéves terv 2016-os elfogadása. Az Északi-tenger tengerfenéki fajaira és az Adriai-tenger nyílt vízi fajaira vonatkozó többéves tervekkel kapcsolatos jogalkotási munka folyamatban van.

A Bizottság 2016. augusztus 3-án az Északi-tengeren élő tengerfenéki halállományokra vonatkozó többéves tervet terjesztett elő. A javaslat célja biztosítani, hogy az állományok halászata fenntartható szinten történjen, és ugyanazokat az alapelveket követi, mint a balti-tengeri terv.

A Bizottság 2017 februárjában elfogadta az Adriai-tenger kisméretű nyílt vízi állományainak kezelésére vonatkozó többéves tervre irányuló javaslatát is. Az adriai szardella- és szardínia-állományt folyamatosan túlhalászták, biomasszaszintjük pedig a becslések szerint történelmi mélypontra van. A legfrissebb tudományos szakvélemények szerint nagy a kockázata annak, hogy hathatós intézkedések hiányában a szardella- és a szardínia-állomány összeomlik¹⁷. A javasolt terv mindkét állomány esetében meghatározza az elérni kívánt halászati mortalitást. Ez a kisméretű nyílt vízi fajok kezelésében váltást jelent a meghatározott halászati lehetőségeken alapuló megközelítésre.

¹⁵ The Sunken Billions Revisited: Progress and Challenges in Global Marine Fisheries (Az elsüllyedt milliárdok újra: előrelépés és kihívások a globális tengerhalászatban), Világbank ; Sustainability now or later? Estimating the benefits of pathways to maximum sustainable yield for EU Northeast Atlantic fisheries (Fenntarthatóság most vagy később? Az Atlanti-óceán északkeleti részének uniós halászatában a maximális fenntartható hozam elérési módjainak összevetése), Marine Policy, 2016. évf. 72. szám, 40–47. o.

¹⁶ Az ilyen szimulációkban a fontos külső tényezőket, mint a környezeti változásokat és a gazdasági tényezőket, például az üzemanyagárakat, állandónak tekintik.

¹⁷ GFCM műhely a gazdálkodási stratégia értékeléséről, 2017. február.

2.4.2. Felhatalmazáson alapuló jogi aktusok a regionalizáció keretében

A közös halászati politika azért fordult a regionalizáció és a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok felé, hogy eleget tudjon tenni az uniós környezetvédelmi jogszabályok és a visszadobási tervek értelmében megkövetelt védelmi intézkedéseknek. A regionális megközelítés jegyében a közvetlen gazdálkodási érdekekkel rendelkező uniós országok közös ajánlásokat nyújthatnak be a Bizottságnak felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadása céljából.

A regionalizáció fontos szerepet játszott a kirakodási kötelezettség fokozatos bevezetésében, a tagállamok közös ajánlásai pedig 15 visszadobási tervet eredményeztek, amelyek közül néhány előrébb hozta a kirakodási kötelezettség bevezetését a jogban előírt határidőhöz képest. Ezek a tervek meghatározzák a kirakodási kötelezettség végrehajtásának részleteit, ideértve a mentességeket is, amennyiben ezek a tudományos szakvélemények alapján indokoltak.

A regionális szintű halvédelmi intézkedésekre vonatkozó, a közös halászati politika 11. cikke szerinti közös ajánlások kevésbé gyakoriak, de hét ilyen érkezett a Bizottsághoz az Északi-tenger és a Balti-tenger vonatkozásában. A 2017. márciusi földközi-tengeri miniszteri nyilatkozat egyik legfontosabb üzenete, hogy további erőfeszítésekre van szükség, ahhoz, hogy e tengeri medencében is több tengeri védett terület jöjjön létre.

A tanácsadó testületek, amelyek 60/40 arányban az iparág képviselőiből és más érdekcsoportok képviselőiből állnak, központi szerepet játszanak a regionalizációban. Feladatuk a halászati gazdálkodásra, valamint a halászat és az akvakultúra társadalmi-gazdasági és állományvédelmi vonatkozásaira vonatkozó ajánlásokat és információkat adni a Bizottságnak és a tagállamoknak. A tagállamoknak konzultálniuk kell a tanácsadó testületekkel a regionalizáció keretében kidolgozott közös ajánlásaikról. 2013 és 2016 között összességében több mint egyharmadával nőtt a közös ajánlások száma. Ezenkívül a megreformált közös halászati politika által létrehozott új tanácsadó testületek közül három (a Fekete-tengerrel, a piacokkal és az akvakultúrával foglalkozó) már teljes mértékben működőképes, és egyre több érdekeltet von be az uniós konzultációs és döntéshozatali folyamatokba.

2.5. A kirakodási kötelezettség

A Balti-tengeren és a Fekete-tengeren folytatott valamennyi halászat, valamint a nyílt vízi és az ipari fajok halászata valamennyi uniós vízen a kirakodási kötelezettség hatálya alá tartozik. A regionális helyzetet tekintve az Északi-tengeren a teljes kifogható mennyiségek 82%-a tartozik kirakodási kötelezettség hatálya alá. Az északnyugati vizeken ez az arány 86%, a délnyugati vizeken pedig 77%. A kirakodási kötelezettség hatálya alá tartozó tengerfenéki halak aránya 28% az Északi-tengeren, 46% az északnyugati vizeken és 27% a délnyugati vizeken. Míg az északnyugati vizek tengerfenéki halászata tekintetében jelentősen előrehaladt a kirakodási kötelezettség végrehajtása, az Északi-tenger és a délnyugati vizek tengerfenéki halászata tekintetében összehangoltabb erőfeszítésekre van szükség.

A Földközi-tengeren, ahol a kirakodási kötelezettség a minimális állományvédelmi referenciaméret hatálya alá tartozó fajokra vonatkozik, jelenleg a teljes kirakodott mennyiség 29%-a esik kirakodási kötelezettség hatálya alá. A halászat típusa szerint ez a szám 82% a kisméretű nyílt vízi fajok esetében és 17% a tengerfenéken élő fajok (köztük a puhatestűek) esetében. A kisméretű nyílt vízi halászatból származó fogások többségére

érvényes a kirakodási kötelezettség, ugyanakkor további munkára van szükség annak érdekében, hogy a kirakodási kötelezettség 2019-re a tengerfenéki halászatra is nagyobb mértékben kiterjedjen.

A Fekete-tengeren a kirakodási kötelezettség 2017 óta a teljes kifogható mennyiség hatálya alá tartozó fajok minden fogására vonatkozik, így a sprattra és a nagy rombuszhalra is.

A Bizottság a kirakodási kötelezettség végrehajtásához kapcsolódó bizonyos adatokról évente jelentést készít¹⁸. Az első jelentést¹⁹ 2016-ban fogadták el, és az a kirakodási kötelezettség 2015-ös nyílt tengeri és balti-tengeri alkalmazásáról ról számolt be. A második jelentés – amely az e közleményt kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumban olvasható – 2016 tekintetében naprakésszé teszi a kirakodási kötelezettség végrehajtására vonatkozó adatokat, ebben az évben ugyanis a visszadobási tilalmat kiterjesztették néhány északi-tengeri és atlanti-óceáni tengerfenéki halászatra. A jelentés a tagállamoktól, a tanácsadó testületektől és az Európai Halászati Ellenőrző Hivataltól (EFCA) származó információkon alapul.

Összességében a tagállamok jelentései számos olyan kihívásra hívták fel a figyelmet, amelyek az ipar és a közigazgatások összehangolt munkáját teszik szükségessé. A Bizottság továbbra is törekedni fog arra, hogy megvitassa a tagállamokkal és az ágazattal, hogy a rendelkezésre álló eszközök hogyan alkalmazhatók a leghatékonyabban a szűk keresztmetszetek mérséklése, valamint a méreten aluli fogások forgalomba hozatala körüli problémák megoldása érdekében. A kirakodási kötelezettség gyakorlati következményeinek értékelése, valamint a szükséges ellenőrzési és végrehajtási eszközök bevezetése érdekében az iparnak és a tagállamoknak is többet kell tenniük a visszadobásokra vonatkozó adatok javítása érdekében.

3. A 2018. ÉVI TELJES KIFOGHATÓ MENNYISÉGEKRE VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

A 2018. évi halászati lehetőségek a közös halászati politika célkitűzései mentén alakulnak majd, és a rendelkezésre álló legjobb szakvéleményeken alapulnak²⁰. Szakvélemény hiányában a Bizottság a KHP célkitűzéseinek megfelelően az elővigyázatossági megközelítést alkalmazza.

3.1. A maximális fenntartható hozam szempontjából felmért állományok

A közös halászati politika céljainak elérése érdekében növelni kell a maximális fenntartható hozamnak megfelelő szinten halászott állományok arányát. Az előző évekhez hasonlóan a Bizottság idén is olyan teljes kifogható mennyiségeket javasol, amelyek a következő évben, azaz 2018-ban teszik lehetővé a maximális fenntartható hozam elérését. Ez elősegíti a közös halászati politikában előírt kötelezettségeknek való megfelelés fokozatos elérését. A Tanácsnak azonban kötelezettséget kell vállalnia arra, hogy e megközelítéssel összhangban hozza meg határozatait. Azon állományok esetében, amelyeket felmértek a maximális fenntartható hozam szempontjából, a Bizottság a

¹⁸ A 2015. május 20-i (EU) 2015/812 európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL L 133., 2015.5.29.) módosított 1380/2013/EU rendelet 15. cikkének (14) bekezdése.

¹⁹ COM(2016) 396 final.

²⁰ Az ICES és adott esetben a HTMGB és a GFCM tudományos tanácsadó bizottságának szakvéleményei.

rendelkezésre álló pontszerű értékeket használja, hacsak nem készültek többéves tervek, amely esetben az azokban elfogadott F_{MSY} -értéktartományokat veszi figyelembe.

A nem uniós partnerországokkal közösen kezelt, a maximális fenntartható hozam szempontjából értékelt állományok esetében a Bizottság – ugyanezt a megközelítést követve – továbbra is megállapodásra törekszik az említett országokkal. A regionális halászati gazdálkodási szervezeteken keresztül kezelt állományok esetében a Bizottság a Tanács által a regionális halászati gazdálkodási szervezetek tekintetében megállapított tárgyalási irányelveket követi, és az uniós állományokra vonatkozó előírások és elvek alapján irányítja a gazdálkodást.

3.2. A többéves tervek hatálya alá tartozó állományok

A balti-tengeri többéves terv az új közös halászati politika hatálybalépése óta elfogadott egyetlen többéves terv. A halászati mortalitási célértékeket a maximális fenntartható hozam elérésével összhangban lévő tartományokban határozza meg, és e térség tekintetében a 2018. évi teljes kifogható mennyiségekre vonatkozó javaslatok alapja. Ezek a tudományos szakvéleményeken alapuló tartományok figyelembe veszik az összes olyan halászati mortalitási arányt, amely hosszú távon a maximális fenntartható hozamot kitermelni képes biomasszaszinteket eredményez.

A 2014-es közös halászati politika hatálybalépése előtt elfogadott többéves terveket, amelyek lehetővé teszik a halászati lehetőségeknek a maximális fenntartható hozam 2018-ban történő elérésével összhangban lévő megállapítását, továbbra is alkalmazni kell. Azon tervek helyett, amelyek ezzel a célkitűzéssel már nem egyeztethetők össze, például mert kevésbé ambiciózus célt tartalmaznak, a Bizottság új javaslatot fogad el a halászati lehetőségeknek a maximális fenntartható hozam 2018-ban történő elérésének céljával összhangban.

3.3. Egyéb állományok

A maximális fenntartható hozam szempontjából teljes mértékben nem értékelt állományok esetében más paramétereket kell figyelembe venni. A teljes kifogható mennyiségre vonatkozó javaslatok a rendelkezésre álló tudományos szakvéleményekben bekövetkező változásokat fogják tükrözni, anélkül, hogy veszélyeztetnék az állományok védelemét. Többféle eset lehetséges.

3.3.1. A maximális fenntartható hozamhoz közelítő mutatók meghatározását lehetővé tevő adatokkal rendelkező állományok

Ezeket az állományokat a tendenciák előrejelzésére vonatkozó modellek alapján értékelik, és az ICES mennyiségi fogási szakvéleményt készít²¹. A megközelítés hasonló a maximális fenntartható hozam szempontjából teljes mértékben értékelt állományok esetében alkalmazotthoz.

3.3.2. Felmért tendenciákkal vagy fogási idősorokkal rendelkező állományok

A maximális fenntartható hozam szempontjából nem értékelt állományok esetében a szakvélemények fogási korlátokat javasolnak. Az ilyen fajok esetében a Bizottság az

²¹ A szakvélemény közelítő értékeken alapul.

ICES szakvéleményét fogja felhasználni, és az elővigyázatossági megközelítést figyelembe véve egyedi alapon mérlegel.

3.3.3. Stablnak feltételezett állományok

2013-ban a Tanács úgy határozott, hogy 26 állomány teljes kifogható mennyiségét változatlanul hagyja 2018-ig, hacsak a biológiai szakvélemény kiigazítást nem javasol. Ezek általában csak járulékos fogásként kifogott, alacsony kvótafelhasználást mutató fajok. Gazdasági jelentőségük csekély, és az állapotukról keveset tudunk. A Bizottság folytatni kívánja ezt a politikát mindaddig, amíg az ICES nem jelzi a felülvizsgálat szükségességét, amely esetben kiigazításokat tesz.

3.3.4. Azon állományok, amelyekkel kapcsolatban nem áll rendelkezésre biológiai szakvélemény

Biológiai szakvélemény hiányában a közös halászati politika 2. cikkének (2) bekezdésével összhangban az elővigyázatossági megközelítésnek megfelelő TAC-javaslatokat kell tenni. A Bizottság és az ICES szorosan együttműködik további eszközök kidolgozásán a fennálló hiányosságok pótlása érdekében, valamint azért, hogy a javaslatok szisztematikusabb, előre meghatározott és átlátható módon kerüljenek elfogadásra.

3.4. A teljes kifogható mennyiség kiigazítása és a kirakodási kötelezettség

A közös halászati politika szabályai értelmében a kirakodási kötelezettség hatálya alá tartozó állományokra vonatkozó halászati lehetőségeket – tudományos szakvélemények alapján – a kirakodások helyett a fogások figyelembevételével kell meghatározni. A teljes kifogható mennyiségek kiigazításai a kirakodási kötelezettség végrehajtását célzó intézkedéscsomag részét képezik. A kiigazítás nem sodorhatja veszélybe a maximális fenntartható hozam elérését, és nem vezethet a halászati mortalitás növekedéséhez.

A Bizottság a kirakodási kötelezettség hatálya alá tartozó állományok tekintetében a teljes kifogható mennyiségek kiigazítását 2018-tól tervezi, ahogy 2017-ben is tette. Amennyiben nem állnak rendelkezésre hitelesített vagy teljes visszadobási adatok, a Bizottság a teljes kifogható mennyiségek kiigazításainak kiszámításához lehetőség szerint extrapolálja az adatokat a HTMGB szakvéleménye alapján.

Nincs szükség a teljes kifogható mennyiség kiigazítására 2018 tekintetében az olyan állományok és fogásmennyiségek vonatkozásában, amelyekre a kirakodási kötelezettség 2019-ben lép hatályba. A nemzetközi partnerekkel (nem uniós országokkal, regionális halászati gazdálkodási szervezetekkel) közösen kezelt állományok esetében a teljes kifogható mennyiségek kiigazításáról konzultálni kell e partnerekkel.

Az ICES kedvező tudományos értékelését követően²² és a Bizottság javaslata alapján a Tanács 2017 elején úgy határozott, hogy meg kell szüntetni az Északi-tengeren a közönséges lepényhalra és az érdes lepényhalra vonatkozó teljes kifogható mennyiséget. Számos érdekelt üdvözölte ezt a lépést, ami megkönnyíti a kirakodási kötelezettség végrehajtását. Ezt szem előtt tartva a Bizottság kész megvitatni más teljes kifogható

²² Az ICES válasza a közönséges lepényhal és az érdes lepényhal tekintetében közös teljes kifogható mennyiségekre és a fogási korlátok mellett más lehetséges gazdálkodási intézkedésekre vonatkozó uniós kérésre, 2017. március 10.

mennyiségek eltörlését a jövőben, amennyiben az adott állomány védelmét ez nem veszélyezteti, és az ICES is egyetért.

4. KÖVETKEZTETÉS

A Bizottság folytatja a közös halászati politika teljes körű végrehajtását, és a közös halászati politikának a maximális fenntartható hozamra vonatkozó célkitűzéseivel összhangban tesz javaslatot a 2018-as halászati lehetőségekre. Mivel a közös halászati politika hatálya alá tartozó első többéves terv már működik, most a közös halászati politika céljainak elérése érdekében e kiemelt gazdálkodási eszköz fokozatos bevezetésére kell törekedni más uniós tengeri medencékben is.

Számos flotta gazdasági teljesítménye tovább javul, és eredmények születtek a halászati kapacitásnak a halászati lehetőségekhez való hozzáigazítása terén. Ami a források kiaknázását illeti, még mindig kihívást jelent a fenntartható hozamra vonatkozó célok elérése, különösen a Földközi- és a Fekete-tengeren. Az EU-nak többet kell tennie azokon a területeken, ahol lassú az előrelépés. Ebben a regionális együttműködés – amely a közös halászati politikának megfelelően valamennyi érdekelt féllel való szoros konzultációban zajlik – kulcsfontosságú szerepet fog játszani.

ÜTEMTERV

A tervezett ütemezés a következő:

Időszak	Tevékenység
július–szeptember	nyilvános konzultáció a közleményről
május/június/október	az ICES szakvéleményt ad az állományokról
szeptember 26.	szeminárium az állományok helyzetéről az érdekelt felekkel a Balti-tengeri teljes kifogható mennyiségekre vonatkozó javaslatok elfogadása
október	a Tanács meghatározza a balti-tengeri teljes kifogható mennyiségeket
november	az atlanti-óceáni, az északi-tengeri és a fekete-tengeri teljes kifogható mennyiségekre vonatkozó javaslatok elfogadása
december	a Tanács meghatározza az Atlanti-óceánra, az Északi-tengerre és a Fekete-tengerre vonatkozó teljes kifogható mennyiségeket